

Врз основа на член 2 ставови (26) и (27) од Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19), министерот за образование и наука, донесе

ПРАВИЛНИК

за начинот на спроведувањето на стручниот испит и Програма за полагање на стручниот испит на приправникот

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на спроведувањето на стручниот испит и Програма за полагање на стручниот испит на наставник-приправник и стручен соработник-приправник (во натамошниот текст: приправникот).

Член 2

Стручниот испит се полага според Програмата за полагање на стручниот испит на приправникот, која е дадена во Прилог 1 и е составен дел на овој правилник.

Член 3

Стручниот испит приправникот го полага откако го завршил приправничкиот стаж.

Член 4

Комисија за спроведување на стручниот испит (во натамошниот текст: Комисијата) работи и одлучува во полн состав.

Комисијата го спроведува стручниот испит на јазикот на кој се спроведува наставата.

Комисијата ја свикува и со неа раководи претседателот на Комисијата, а во негово отсуство неговиот заменик.

Комисијата полноважно одлучува ако се присутни сите нејзини членови.

Ако некој член од Комисијата е спречен да присуствува на испитот кој се спроведува, на негово место претседателот на Комисијата го повикува неговиот заменик.

Одлуките на Комисијата се донесуваат со мнозинство гласови.

Член 5

Në pajtim me nenin 2, paragrafët (26) dhe (27) të Ligjit të Mësuesve dhe të Bashkëpunëtorëve Profesional në Shkolla Fillore dhe të Mesme (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 161/19), ministri i Arsimit dhe i Shkencës miraton

RREGULLORE

për mënyrën e realizimit të provimit profesional dhe Programit të dhënies së provimit profesional të praktikantit

Neni 1

Me këtë rregullore përcaktohet mënyra e realizimit të provimit profesional dhe Programi i dhënies së provimit profesional të mësuesit – praktikant dhe bashkëpunëtorit profesional – praktikant (në tekstin e mëtejme: praktikant).

Neni 2

Provimi profesional kalohet sipas Programit të dhënies së provimit profesional të praktikantit, që është dhënë në shtojcën 1 dhe është pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 3

Provimit profesional praktikanti i nënshtrohet pas përfundimit të stazhit të praktikantit.

Neni 4

Komisioni për realizimin e provimit profesional (në tekstin e mëtejme: Komisioni) punon dhe vendos në përbërje të plotë.

Komisioni e realizon provimin profesional në gjuhën që është realizuar mësimi.

Komisionin e thërret dhe e udhëheqë kryetari i Komisionit, kurse në mungesë të tij - zëvendësi i tij.

Komisioni merr vendime të vlefshme nëse janë të pranishëm të gjithë anëtarët e tij.

Nëse ndonjëri nga anëtarët e Komisionit është i penguar të marrë pjesë në provimin që realizohet, në vend të tij kryetari i Komisionit e thërret zëvendësin e tij.

Vendimet e Komisionit miratohen me shumicë votash.

Neni 5

За работата на Комисијата и за текот на испитот се води записник. Записникот го води член на Комисијата, во време кога тој не е ангажиран за испитување на приправникот.

Образецот на записникот е даден во Прилог 2 и е составен дел од овој правилник.

Член 6

За полагање на стручен испит приправникот поднесува пријава до Државниот испитен центар, најдоцна 30 дена пред почетокот на испитниот рок во кој приправникот сака да го полага испитот.

Кон пријавата за полагање на стручниот испит, приправникот поднесува:

- извештај за совладување на основните професионални компетенции на приправникот и неговата подготвеност за полагање на стручниот испит од менторот и од наставничкиот совет на училиштето,
- извештај од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија за остварен работен стаж на приправникот во училиште, во траење од една календарска година,
- копија од диплома или уверение за завршено соодветно образование (заверена на нотар),
- копија од уверение за педагошко-психолошка и методска подготовка (заверено на нотар) здобиено на акредитирана високообразовна установа, за приправници на кои им е потребна наведената подготовка согласно нормативот за наставен кадар во наставните програми за соодветните наставни предмети,
- акциско истражување или студија на случај, во два примероци, од кои еден примерок на македонски јазик и неговото кирилско писмо и еден примерок на јазикот и писмото на кој приправникот ја изведува наставата и
- примерок од уплатницата за уплатените средства за полагање на стручен испит,

Член 7

Од страна на Државниот испитен центар се разгледува пријавата со приложените документи и се проверува дали приправникот ја доставил комплетната документација од членот 6 од овој правилник.

За приправниците кои не доставиле комплетна документација, Државниот испитен центар ги известува најдоцна во рок од пет дена од приемот на известувањето да ја комплетираат документацијата.

Пër punën e Komisionit dhe për rrjedhën e provimit mbahet procesverbal. Procesverbalin e mban anëtari i Komisionit në kohën kur ai nuk është i angazhuar për testimin e praktikantit.

Formulari i procesverbalit është dhënë në shtojcën 2 dhe është pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 6

Për t'iu nënshtruar provimit profesional, praktikanti parashtron fletëparaqitje te Qendra e Provimeve Shtetërore, më së voni 30 ditë në afatin në të cilin praktikanti dëshiron t'i nënshtrohet provimit.

Në fletëparaqitjen për dhënien e provimit profesional, praktikanti parashtron:

- raport për zotërimin e kompetencave themelore profesionale të praktikantit dhe gatishmërinë e tij për kalimin e provimit profesional nga mentori dhe nga këshilli i mësuesve të shkollës,
- raport nga Fondi i Sigurimit Pensional dhe Invalidor i Republikës së Maqedonisë për stazhin e realizuar të punës së praktikantit në shkollë, në kohëzgjatje prej një viti kalendarik.
- kopje të diplomës ose vërtetim për përfundimin e arsimit përkatës (e verifikuar në noter),
- kopje nga vërtetimi i përgatitjes pedagogjike-psikologjike dhe metodike (të verifikuar në noter) të marrë nga institucioni i akredituar i arsimit të lartë, për praktikantët që u nevojitet përgatitja e përmendur në pajtim me normativin e kuadrit të mësuesve në programin mësimor për lëndët mësimore përkatëse,
- hulumtim i veprimtimit ose studim të rastit, në dy ekzemplarë, prej të cilave njëri ekzemplar në gjuhën maqedonase dhe me alfabetin e saj cirilik dhe një ekzemplar në gjuhën dhe alfabetin që praktikanti e realizon mësimin dhe
- ekzemplar të fletëpagesës për mjetet e paguara për t'iu nënshtruar provimit profesional,

Neni 7

Nga ana e Qendrës së Provimit Shtetëror shqyrtohen fletëparaqitjet me dokumentet e bashkëngjitura dhe kontrollon nëse praktikanti i ka dorëzuar të gjitha dokumentet sipas nenit 6 të kësaj rregulloreje.

Për praktikantët të cilët nuk i kanë dorëzuar të gjitha dokumentet, Qendra e Provimeve Shtetërore i njofton më së voni pesë ditë nga dita e pranimit të njoftimit që ta kompletojnë dokumentacionin.

Државниот испитен центар, комплетната документација на приправниците ја доставува до Комисијата.

Комисијата врши проверка дали приправникот ги исполнува, односно не исполнува условите за полагање на стручен испит и изготвува извештај со список со приправници кои не ги исполнуваат условите.

Државниот испитен центар, врз основа на извештајот од ставот 3 на овој член писмено ги известува приправниците што не ги исполнуваат условите за полагање на стручен испит, пред да започне испитниот рок.

Претседателот на Комисијата го известува приправникот за времето и местото за полагање на стручниот испит, најдоцна седум дена пред денот определен за полагање на стручниот испит.

Член 8

Приправникот го полага стручниот испит во времето определено за полагање.

На барање на приправникот поради оправдани причини (болест, породилно отсуство и други оправдани причини), Комисијата може стручниот испит да го одложи, во истиот или во наредниот испитен рок.

Член 9

Ако приправникот што го започнал полагањето на стручниот испит, во текот на испитот, поради болест или други причини, бил спречен да го продолжи испитот, ја известува Комисијата за спреченоста.

Ако Комисијата констатира дека причините се оправдани, на приправникот ќе му одобри да го продолжи испитот во истиот или во наредниот испитен рок. Во спротивно ќе се смета дека приправникот не го положил стручниот испит.

Член 10

Ако приправникот не се појави на определениот ден за полагање на стручниот испит или пред почетокот на полагањето изјави дека се откажува од полагањето, ќе се смета дека испитот не го полагал.

Qendra e Provimeve Shtetërore, të gjitha dokumentet e praktikantit i dorëzon te Komisioni.

Komisioni bën kontrollimin nëse praktikanti i plotëson, gjegjësisht nuk i plotëson kushtet për t'iu nënshtruar provimit profesional dhe përgatit raport me listën e praktikantëve të cilët nuk i plotësojnë kushtet.

Qendra e Provimeve Shtetërore, në bazë të raportit sipas paragrafit 3 të këtij neni, me shkrim e njofton praktikantin që nuk i plotëson kushtet për t'iu nënshtruar provimit profesional, para se të fillojë afati i provimit.

Kryetari i Komisionit e njofton praktikantin për kohën dhe vendin ku duhet t'iu nënshtrohet provimit profesional, më së voni shtatë ditë para ditës së caktuar për nënshtrim të provimit profesional.

Neni 8

Praktikanti i nënshtrohet provimit shtetëror në kohën e caktuar për dhënien e tij.

Me kërkesë të praktikantit për shkak të arsyeve të justifikuara (sëmundje, pushim të lindjes dhe arsye të tjera të justifikuara), Komisioni provimin profesional mund ta shtyjë, në afatin e njëjtë ose në afatin e ardhshëm.

Neni 9

Nëse praktikanti që e ka filluar t'iu nënshtrohet provimit profesional, në rrjedhë të provimit, për shkak të sëmundjes ose të arsyeve të tjera ka qenë i penguar ta vazhdojë provimin, e njofton Komisionin për pengesën.

Nëse Komisioni konstaton se arsyet janë të justifikuara, praktikanti do t'ia miratojë të vazhdojë me provimin në të njëjtin afat ose në afatin e ardhshëm. Në të kundërtën do të llogaritet se praktikanti nuk e ka kaluar provimin profesional.

Neni 10

Nëse praktikanti nuk paraqitet në ditën e caktuar për dhënien e provimit profesional ose para se të fillojë provimi deklaron se ka hequr dorë nga

Ако и во наредниот испитен рок приправникот не пристапи кон полагање на испитот или изјави дека се откажува од полагањето, ќе се смета дека приправникот не го положил стручниот испит.

Член 11

Стручниот испит се состои од:

- акциско истражување или студија на случај;
- реализација на наставен час за наставникот-приправник односно практична воспитно-образовна задача за стручниот соработник-приправник и
- устен испит.

Член 12

За време на приправничкиот стаж приправникот избира и спроведува акциско истражување или студија на случај од областите на Програмата за полагање на стручниот испит, а поврзано со непосредната воспитно-образовна работа, односно наставна работа во потесното стручно подрачје.

Избраниот проблем за истражување, приправникот го проучува, анализира, истражува, спроведува практични активности за негово разрешување и изработува соодветен стручен материјал во писмена форма во обем од најмалку десет, а најмногу до триесет страници.

Член 13

Приправникот изготвува извештај за акциско истражување или студија на случај во кој се презентира познавање на проблемот, способност да се анализира и истражува проблемот по пат на примена на соодветни методи и техники на истражување, способност за преземање на практични активности за негово решавање, анализирање и интерпретирање на добиените резултати и применување на сознанијата во функција на унапредување на воспитно-образовната дејност.

Член 14

Реализација на наставен час за наставникот-приправник се состои од планирање и реализација на наставен час за конкретна наставна единица.

Практичната воспитно-образовна задача на стручниот соработник-приправник, се состои од планирање и

нënshtrimi në provim, do të llogaritet se nuk e ka kaluar provimin.

Nëse edhe në afatin e ardhshëm të provimit praktikanti nuk paraqitet për dhënien e provimit ose deklaron se ka hequr dorë nga nënshtrimi në provim, do të llogaritet se praktikanti nuk e ka kaluar provimin profesional.

Neni 11

Provimi profesional përbëhet nga:

- hulumtimi i veprimit ose studimi i rastit;
- realizimi i orës mësimore për mësuesin – praktikant gjegjësisht detyra praktike edukativo-arsimore për bashkëpunëtorin profesional-praktikant dhe
- provimi me gojë.

Neni 12

Gjatë kohës së stazhit të praktikantit, praktikanti zgjedh dhe realizon hulumtime të veprimit ose studime të rastit nga fusha e Programit për dhënien e provimit profesional, kurse e lidhur drejtpërdrejt me punën edukativo-arsimore, gjegjësisht punën mësimore në fushën më të ngushtë profesionale.

Problemin e zgjedhur për hulumtim, praktikanti e studion, e analizon, e hulumton, zbaton aktivitete praktike për zgjidhjen e tij dhe përpunon materiale përkatëse profesionale në formë të shkruar me vëllim prej së paku dhjetë, e më së shumti deri më tridhjetë faqe.

Neni 13

Praktikanti përgatit raport për hulumtimin e veprimit ose studimin e rastit ku prezantohet njohja e problemit, aftësia për analizimin dhe hulumtimin e problemit në rrugën e zbatimit të metodave dhe teknikave përkatëse të hulumtimit, aftësia e ndërmarrjes së aktiviteteve praktike për zgjidhjen, analizimin dhe interpretimin e tyre në rezultatet e fituara dhe zbatimin e njohurive në funksion të avancimit të veprimtarisë edukativo-arsimore.

Neni 14

Realizimi i orës mësimore të mësuesit-praktikant përbëhet nga planifikimi dhe realizimi i orës mësimore për njësinë konkrete mësimore.

Detyra praktike edukativo-arsimore e bashkëpunëtorit profesional – praktikant, përbëhet

реализација на активност поврзана со работата со ученици, специфична за профилот на стручниот соработник.

Член 15

Наставниот час и практичната воспитно-образовна задача приправникот ги реализира во училиште кое се определува од страна на Комисијата.

Член 16

Усниот испит се состои од три дела:

- согледувања од реализацијата на часот, односно практичната воспитно-образовна задача,
- одбрана на акциското истражување или студијата на случај и
- проверка на знаењата од областа на законско-нормативната регулатива во основното и средното образование и организацијата на воспитно-образовната дејност на училиштето.

Член 17

По завршениот стручен испит од страна на Комисијата се оценува секој дел од испитот поединечно. Испитот се смета за положен доколку кандидатот ги положил сите три дела.

Стручниот испит се оценува со „положил“ или „не положил“.

По завршување на стручниот испит, претседателот во присуство на сите членови на Комисијата го известува приправникот за резултатот од полагањето на стручниот испит.

Член 18

Со денот на отпочнувањето со примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот и постапката при полагањето на стручен испит на приправник - учител, наставник, стручен работник и воспитувач во основното училиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/96), освен одредбите од членовите 2 став 2, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26, кои ќе продолжат да се применуваат до отпочнувањето на примената на одредбите од овој правилник.

Со денот на отпочнувањето со примената на овој правилник престанува да важи Програмата за полагање

nga planifikimi dhe realizimi i aktiviteteve të lidhura me punën me nxënësit, specifike për profilin e bashkëpunimit profesional.

Neni 15

Orën mësimore dhe detyrën praktike edukativo-arsimore praktikanti e realizon në shkollën që i caktohet nga ana e Komisionit.

Neni 16

Provimi me gojë përbëhet nga tre pjesë:

- shqyrtimi i realizimit të orës, gjegjësisht detyrës praktike edukativo-arsimore,
- mbrojtja e hulumtimit të veprimit ose studimit të rastit dhe
- kontrollimi i diturisë nga fusha e rregullativës normative-ligjore në arsimin fillor dhe të mesëm dhe organizimi i veprimtarisë edukativo-arsimore në shkollë.

Neni 17

Pas përfundimit të provimit profesional nga ana e Komisionit, vlerësohet çdo pjesë nga provimi në veçanti. Provimi llogaritet i kaluar nëse kandidati i ka kaluar të tre pjesët.

Provimi profesional vlerësohet me “ka kaluar” ose “nuk ka kaluar”.

Me përfundimin e provimit profesional, kryetari në prani të të gjithë anëtarëve të Komisionit e njofton praktikantin për rezultatet e kalimit të provimit profesional.

Neni 18

Në ditën e fillimit të zbatimit të kësaj rregulloreje, ndërpritet vlefshmëria e Rregullores për mënyrën dhe procedurën gjatë nënshtrimit në provimin profesional të praktikantit – mësues, punonjës profesional dhe edukator në shkollën fillore (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 27/96), përveç dispozitave sipas nenit 2 paragrafët 2, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 dhe 26, të cilat do të vazhdojnë të zbatohen deri në fillimin e zbatimit të dispozitave të kësaj rregulloreje.

Në ditën e fillimit të zbatimit të kësaj rregulloreje, ndërpritet vlefshmëria e Programit të dhënies së

на стручен испит на учителот, наставникот, стручниот работник и воспитувачот во основното училиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/96).

Со денот на отпочнувањето со примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за условите и начинот на полагање на стручниот испит на наставниците и стручните соработници во јавните средни училишта („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/96), освен одредбите од членовите 2 став 2, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26, кои ќе продолжат да се применуваат до отпочнувањето на примената на одредбите од овој правилник.

Со денот на отпочнувањето со примената на овој правилник престанува да важи Програмата за полагање на стручен испит на наставникот и стручниот соработник во јавното средно училиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/96).

Член 19

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе отпочне да се применува од учебната 2020/2021 година.

Бр./ Nr.

Viti __. __. ____ година

provimit profesional të mësuesit, punonjësit profesional dhe edukatorit në shkollën fillore (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 27/96).

Në ditën e fillimit të zbatimit të kësaj rregulloreje ndërpritet vlefshmëria e Rregullores për kushtet dhe mënyrën e dhënies së provimit profesional të mësuesit dhe bashkëpunëtorit profesional në shkollat e mesme publike (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 27/96), përveç dispozitave të nenit 2, paragrafët 2, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 dhe 26, të cilat do të vazhdojnë të zbatohen deri në fillimin e zbatimit të dispozitave të kësaj rregulloreje.

Në ditën e fillimit të zbatimit të kësaj rregulloreje ndërpritet vlefshmëria e Programit të dhënies së provimit profesional të mësuesit dhe bashkëpunëtorit profesional në shkolla të mesme publike (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 27/96).

Neni 19

Kjo rregullore hyn në fuqi ditën tjetër nga dita e publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut, kurse do të fillojë të zbatohet nga viti shkollor 2020/2021.

**Министер за образование и наука,
Ministri i Arsimit dhe i Shkencës,
Arbër Ademi**

Прилог 1

Shtojca 1

Програма за полагање на стручниот испит на приправникот

Приправникот изработува акциско истражување или студија на случај поврзан со конкретен проблем на

Programi i dhënies së provimit profesional të praktikantit

Praktikanti përpunon hulumtimin e veprimin ose studimin e rastit lidhur me problemin konkret, ku për

чие надминување се ангажирал во текот на приправничкиот стаж а е поврзан со непосредна работа со ученици од подолу наведените подрачја. Конкретната тема може да се однесува на едно или повеќе од долу наведените подрачја.

I. ПОДРАЧЈА ЗА ПОДГОТОВКА НА АКЦИСКО ИСТРАЖУВАЊЕ ИЛИ СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ ЗА НАСТАВНИК-ПРИПРАВНИК

- Запознавање со резултатите од учењето и успешноста во учењето,
- Прилагодување на содржините и активностите во наставата кон претходните знаења и искуства на учениците,
- Различни начини на давање упатства за работа и успешност во учењето,
- Користење на материјали за работа и нагледни средства во наставата,
- Начини за активно вклучување на учениците во наставните активности,
- Користење на различни приоди, форми и методи (истражувачки, проектни активности, работа во група, во парови и слично),
- Користење на различни извори информации и сознанија и успешност во учењето,
- Користење различни начини за решавање проблеми,
- Користење различни приоди за синтеза на знаењата во определена тема,
- Начини за обезбедување на поголема практична примена на знаењата,
- Влијание на различните начини на давање повратна информација врз ученикот
- Користење различни методи на формативно оценување на учениците,
- Познавање на критериумите за оценување и успешност во учењето,
- Користење на формативното оценување за поттикнување на самодовербата, и мотивацијата за учење,
- Користење на рефлексивната во учењето,
- Поттикнување на развоен мисловен склоп и упорност во учењето,
- Вклучување на учениците во воспоставување на критериуми за оценување,
- Зачестеноста и видот на повратните информации за постигањата на учениците и успешноста во учењето,
- Користење на различни приоди за индивидуализација и диференцијација во поучувањето,

tejkalimin e tij angazhohet gjatë stazhit të praktikantit kurse lidhet drejtpërdrejt me punën e nxënësve nga fushat e përmendura më poshtë. Tema konkrete mund t'i referohet një ose më shumë fushave të përmendura më poshtë.

I. FUSHA E PËRGATITJES SË HULUMTIMIT TË VEPRIMIT OSE STUDIMIT TË RASTIT PËR MËSUES – PRAKTIKANT

- Njohja me rezultatet nga të nxënëit dhe suksesi në mësim,
- Përshtatja e përmbajtjes dhe e aktiviteteve në mësim, me njohuritë dhe përvojat e mëparshme të nxënësve,
- Mënyra të ndryshme për dhënien e udhëzimeve për punën dhe suksesin në mësim,
- Shfrytëzimi i materialeve të punës dhe mjetet e dukshme në mësim,
- Mënyrat e kyçjes aktive të nxënësve në aktivitetet mësimore,
- Shfrytëzimi i qasjeve, formave dhe metodave të ndryshme (hulumtuese, aktivitete projektuese, punë në grupe, në çifte dhe të tjerë),
- Shfrytëzimi i burimeve të ndryshme të informacioneve dhe njohurive dhe suksesi në mësim,
- Shfrytëzimi i mënyrave të ndryshme për zgjidhjen e problemeve,
- Shfrytëzimi i qasjeve të ndryshme për sintezën e njohurive në temë të caktuar,
- Mënyra e sigurimit të zbatimit praktik më të madh të njohurive,
- Ndikimi në mënyra të ndryshme të dhënies së informacionit kthyes nëpërmjet nxënësit,
- Shfrytëzimi i metodave të ndryshme në vlerësimin formativ të nxënësit,
- Njohja me kriteret e vlerësimit dhe suksesit në mësim,
- Shfrytëzimi i vlerësimit formativ për nxitjen e vetëbesimit dhe motivimit për mësim,
- Shfrytëzimi i reflekseve në mësim,
- Nxitja e zhvillimit mendor dhe e këmbënguljes në mësim,
- Përfshirjen e nxënësve në vendosjen e kriterëve për vlerësim,
- Përsëritja dhe lloji i informacioneve kthyes për arritjen e nxënësve dhe suksesin në mësim,
- Shfrytëzimi i qasjeve të ndryshme për individualizimin dhe diferencimin në mësimdhënies,

- Ефективност на додатна и дополнителна настава,
- Обезбедување демократска партиципација и меѓуетничка интеграција на учениците и ефекти врз постигањата и однесувањето,
- Приспособување на просторот во училиницата кон активностите за учење и ефекти врз учењето,
- Учество на учениците во донесување правила за однесување и влијание на нивно почитување
- Изложување на трудовите од учениците и влијание врз учењето,
- Различни начини на обезбедување работна атмосфера и клима на меѓусебно прифаќање и почитување,
- Ефекти од прилагодување на материјали, услови и активности на индивидуалните потреби на учениците со посебни образовни потреби,
- Начини на следење и проценување на постигањето и развојот на ученикот согласно индивидуалните цели и напредувањето на учениците со попреченост,
- Подготовка и работа со паралелка во која има ученици од ранливи категории,
- Начини за поддршка на емоционалниот развој на ученици.
- Практичната настава/обука во стручните училишта.
- Ефективитети në mësimin shtesë dhe plotësues,
- Sigurimi i pjesëmarrjes demokratik dhe integritimit ndëretnik të nxënësve dhe efektet në arritjet dhe sjelljen,
- Përshtatja e hapësirës së klasës me aktivitetet mësimore dhe efektet e të mësuarit,
- Pjesëmarrja e nxënësve në miratimin e rregullave të sjelljes dhe ndikimi në respektimin e tyre
- Prezantimi i punimeve nga nxënësit dhe ndikimi në mësim,
- Mënyrat e ndryshme të sigurimit të atmosferës së punës dhe atmosfera e pranimit dhe respektimit reciprok,
- Efektet e përshtatjes së materialeve, kushteve dhe aktiviteteve të nevojave individuale të nxënësve me nevoja të veçanta arsimore,
- Mënyra e ndjekjes dhe e vlerësimit të arritjeve dhe zhvillimit të nxënësit në pajtim me qëllimet individuale dhe përparimin e nxënësve me aftësi të veçanta,
- Përgatitja dhe puna me paralelen në të cilën ka nxënës nga kategoria e ndjeshme,
- Mënyrat për mbështetjen e zhvillimit emocional të nxënësve.
- Trajnimi/mësimi praktik në shkollat profesionale.

II. ПОДРАЧЈА ЗА ПОДГОТОВКА НА АКЦИСКО ИСТРАЖУВАЊЕ ИЛИ СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ ЗА СТРУЧНИОТ СОРАБОТНИК-ПРИПРАВНИК

- Идентификување на фактори кои влијаат врз успехот кај учениците или начините на однесување, предлагање начини на поддршка и следење на ефектите од поддршката што ја даваат наставниците,
- Ефекти од различни видови индивидуална и групна работа со ученици за прашања поврзани со учењето (користење различни приоди и техники во учењето; оспособување за самостојно учење; пристап до информации, нивно користење и вреднување; користење на различни ресурси за учење и истражување; развивање на вештини за читање и друго),
- Ефекти од различни видови индивидуална и групна работа со ученици за прашања поврзани со физичкото и менталното здравје и со однесувањето,

II. FUSHA E PËRGATITJES SË HULUMTIMIT TË VEPRIMIT OSE STUDIMIT TË RASTIT PËR BASHKËPUNËTORËT PROFESIONAL-PRAKTIKANTË

- Identifikimi i faktorëve të cilët ndikojnë në suksesin e nxënësve ose mënyrat e sjelljes, propozimi i mënyrës së mbështetjes dhe ndjekjes së efekteve nga mbështetja që e ofrojnë mësuesit,
- Efektet e llojeve të ndryshme individuale dhe puna në grupe me nxënësit për çështjet lidhur me mësimin (shfrytëzimi i qasjeve dhe teknikave të ndryshme në mësim; aftësimi për mësim të pavarur; qasja deri te informacionet; shfrytëzimi dhe vlerësimi i tyre; shfrytëzimi i burimeve të ndryshme për mësim dhe hulumtim; zhvillimi i aftësive për lexim dhe të tjerë),
- Efekti i llojeve të ndryshme individuale dhe puna në grupe me nxënësit në çështje lidhur me shëndetin fizik dhe mendor dhe me sjelljen,

- Индивидуална поддршка на ученици со посебни образовни потреби,
- Поттикнување на развојот на посебните способности на надарените и талентираниите ученици,
- Ефекти од активности за меѓуетничка интеграција на учениците во животот на училиштето,
- Ефекти од активности за демократско учество на учениците во животот на училиштето,
- Користење различни приоди во развивање самоверба, самопочитување кај учениците,
- Користење различни приоди за поттикнување на мотивацијата за учење,
- Поттикнување на развоен мисловен склоп и упорност во учењето,
- Ефекти од работилници со ученици со различни содржини (личен раст и развој, развој на психосоцијални вештини),
- Приоди во надминување на кризни состојби кај ученици,
- Користење на разни приоди, методи или асистивна технологија во работата со учениците со посебни образовни потреби,
- Вклучување на учениците со посебни потреби во воннаставни и вонучилишни активности,
- Подготовка и работа со паралелката во која има ученици од ранливи категории,
- Ефекти од спроведени активности со наставници (работилници, презентации, примери на добра практика, индивидуални консултации со наставници) за создавање инклузивна и стимулативна средина за учење,
- Ефекти од заедничка работа со наставници – планирање и спроведување на неопходни модификации и адаптации во наставата, со цел ученикот максимално да учествува и постигнува,
- Ефекти од едукативни средби и работилници со родители,
- Влијание на спроведено советување на родител врз напредокот на ученикот или промена на состојбата кај ученикот,
- Начини на интервенции во случаи на кризни ситуации во семејството (семејно насилство, занемарување, развод, болест, смрт),
- Превенција и интервенција во случаи на дискриминација и нерамноправност,
- Развивање и спроведување на превентивни програми (болести на зависност, насилство, трговија со луѓе и друго),
- Ефекти од спроведени активности за меѓуврсничка соработка.
- Mbështetja individuale e nxënësve me nevoja të veçanta arsimore,
- Nxitja e zhvillimit të aftësive të veçanta të nxënësve të prirur dhe të talentuar,
- Efektet e aktiviteteve të integritimit ndëretnik të nxënësve në jetën e shkollës,
- Efektet e aktiviteteve të pjesëmarrjes demokratike të nxënësve në jetën e shkollës,
- Shfrytëzimi i qasjeve të ndryshme në zhvillimin e vetëbesimit, vetërespektimit te nxënësit,
- Shfrytëzimi i qasjeve të ndryshme për nxitjen e motivimit për mësim,
- Nxitja e zhvillimit mendor dhe këmbënguljes në mësim,
- Efektet e punëtorive me nxënës me përmbajtje të ndryshme (rritja dhe zhvillimi personal, zhvillimi i aftësive psikologjike),
- Qasje në tejkalimin e gjendjes së krizës te nxënësit,
- Shfrytëzimi i qasjeve, metodave ose teknologjisë ndihmëse të ndryshme në punën me nxënësit me nevoja të veçanta në arsim,
- Përfshirja e nxënësve me nevoja të veçanta në aktivitetet jashtëmësimore dhe jashtëshkollore,
- Përgatitja dhe puna me paralelen ku ka nxënës nga kategoria e ndjeshme,
- Efektet nga aktivitetet e realizuara me mësuesit (punëtori, prezantime, shembuj të praktikës së mirë, konsultime individuale me mësuesit) për të krijuar mjedis mësimor gjithëpërfshirës dhe stimules,
- Efektet nga puna e përbashkët me mësuesit-planifikimi dhe realizimi i modifikimeve dhe përshtatjeve të domosdoshme në mësim, me qëllim që nxënësi të marrë pjesë dhe të arrijë maksimalisht,
- Efekti i takimeve edukative dhe i punëtorive me prindërit,
- Ndikimi i realizimit të këshillave të prindërve në përparimin e nxënësit ose në ndryshimin e gjendjes së nxënësit,
- Mënyrat e intervenimit në rastet e situatave të krizave në familje (dhuna në familje, shpërfillja, ndarja, sëmundja, vdekja),
- Parandalimi dhe intervenimi në raste të diskriminimit dhe pabarazisë,
- Zhvillimi dhe realizimi i programeve parandaluese (sëmundjet e varësisë, dhuna, trafikimi i qenieve njerëzore dhe të tjerë),
- Efektet nga aktivitetet e realizuara për bashkëpunimin ndërlidhës.

ЗАПИСНИК
од полагањето на стручниот испит
за наставници и стручни соработници
PROCESVERBAL
i dhënies së provimit profesional
për mësues dhe bashkëpunëtor profesional

_____ ,
(име, име на родител и презиме/ emri, emri i prindit dhe mbiemri)

Роден/а на / I/e lindur _____ во/ në _____ ,
(датум/ data) (место/ vendi)

Вработен/а во/ I/e punësuar në _____ ,
(име и место на воспитно-образовната институција/ emri dhe vendi i institucionit edukativo-arsimor)

на работно место/ në vendin e punës _____ ,
(наставник / стручен соработник / mësues/ bashkëpunëtor profesional)

на стручниот испит за наставници односно стручни соработници ги постигна следните резултати /
në provimin profesional për mësues, gjegjësisht bashkëpunëtor profesional i arrin rezultatet në vijim:

I. Одбрана на акциско истражување/студија на случај / Mbrojtja e hulumtimit të veprimit/studimit të rastit:	
Тема/ Tema:	Положи / Kaloi Не положи / Nuk kaloi
II. Изведба на практична воспитно-образовна задача/: Realizimi i detyrës praktike edukativo-arsimore: (се заокружува согласно профилот на кандидатот / rrethohet në pajtim me profilin e kandidatit) 1. НАСТАВЕН ЧАС / ORA MËSIMORE 2. ПРАКТИЧНА НАСТАВА/ОБУКА / MËSIMI/TRAJNIMI PRAKTIK 3. ПРАКТИЧНА АКТИВНОСТ / AKTIVITETET PRAKTIKE (за стручни соработници / për bashkëpunëtorët profesional)	
Тема/Наставна единица / Tema/Njësia mësimore:	Положи/ Kaloi Не положи/ Nuk kaloi

Име на училиштето/институцијата во кое е изведена / Emri i shkollës/institucionit ku është realizuar:			
Паралелка/ Paralelja: _____ Датум/ Data: _____			
III. Проверка на знаењата од областа на законско-нормативната регулатива/ Kontrollimi i njohurive nga fusha e rregullativës ligjore-normative:			
	<table border="1"> <tr> <td>Положи/ Kaloi</td> <td>Не положи/ Nuk kaloi</td> </tr> </table>	Положи/ Kaloi	Не положи/ Nuk kaloi
Положи/ Kaloi	Не положи/ Nuk kaloi		

Врз основа на покажаните резултати, Комисијата на ден / Në bazë të rezultateve të treguara, Komisioni më datë _____ одлучи

дека приправникот / vendosi se praktikani _____
(име, име на родител и презиме/ emri, emri i prindi dhe mbiemri)

_____ стручниот испит за /provimin profesional për _____
(го положи / не го положи / e kaloi/nuk e kaloi) (наставник / стручен соработник /mësues/ bashkëpunëtor profesional)

Забелешка/ Vërejtje:

Испитна комисија / Komisioni i provimit:

Претседател/Kryetari _____

Член/Anëtar _____

Член/Anëtar _____